KaixoMundua[1]

«Hartu zurea dena» /

Software librearen gida praktikoa

ALE HONETAN:

Zure telefonoko eta ordenagailuko
aplikazio nagusiak ordeztu
software libre eta irekiarekin

Zergatik aplikazio hauek?

Eguneroko bizitzan erabiltzen ditugun aplikazio gehienak ez dira debalde. Enpresa teknologikoek kultura kolektiboa pribatizatzen dute, zure datuekin eta arretarekin eduki ezberdinak ordaintzera behartuz. YouTube-k bideoak erakutsi aurretik iragarkiak jartzen ditu. Spotify-k zer entzuten duzun saltzen du. Chrome-k zure nabigazio-historia osoa gordetzen du. Enpresa hauek denon datuak bilduz aberasten dira, gure arreta lapurtzeko algoritmoak sortzeko erabiliko diren datuekin, hain zuzen ere.

Honen aurrean, Software Librearen aldeko komunitateek alternatiba ezberdinak sortu dituzte: kode irekiko aplikazioak, komunitatean sortutakoak, doakoak, iragarkirik gabeak eta zure daturik bilduko ez dutenak. Ale honetan hauek instalatzen erakutsiko dizugu, pausoz pauso.

Lehenik: F-Droid [Android soilik]

F-Droid Google Play-ren alternatiba libre eta irekia da Android-erako. Bertan daude Fanzine honetan azaltzen ditugun Android aplikazio gehienak eta milaka gehiago -- guztiak doakoak eta kode irekikoak.

> **iOS-erako oharra:** iOS sistema eragaileak aplikazioen instalazioa kontrolatzen du. iPhone erabiltzaileek App Store ofizialetik soilik instalatu ditzakete aplikazioak.

Nola instalatu [Android]

1. Joan **Ezarpenak** → **Segurtasuna** atalera zure Android telefonoan. Gaitu *"Ezezagunen iturrietako instalazioa"* zure nabigatzailearentzat (Chrome, Firefox edo beste edozein).
2. Ireki nabigatzailea eta sartu:
   `https://f-droid.org`
3. Sakatu **"F-Droid.apk Deskargatu"** botoia eta itxaron deskarga amaitu arte.
4. Ireki deskarga-jakinarazpena edo *Deskargak* karpeta, eta sakatu `F-Droid.apk` fitxategia. Baieztatu instalazioa.
5. Ireki F-Droid eta sakatu **"Eguneratu biltegiak"** lehen abiaraztean. Orain bilatu dezakezu edozein aplikazio bilaketa-barran eta instalatu.

YouTube Alternatibak

YouTube-ren bezero ofizialak iragarki etengabeak erakusten ditu, zure ikuste-ohiturak gordetzen ditu eta gomendio-algoritmo addiktiboa erabiltzen du. Hona hemen plataformaren arabera dauden bi alternatiba libre:
Zer da?

NewPipe eta YouTube Unwatched YouTube-ren bezero libre eta irekiak dira Android eta IOS-erako.Google-ren zerbitzurik behar gabe funtzionatzen dute: ez da Googleko kontuarekin saioa hasi behar, eta ez du datu pertsonalik bidaltzen. ordaindu gabe atzeko planoan musika entzun dezakezu, bideoak deskargatu eta iragarkiak ikusi gabe.

Nola instalatu [Android]

1. **F-Droid bidez (gomendatua):** F-Droid instalatuta baduzu (ikus lehen orrialdea), bilatu **"NewPipe"** eta sakatu *Instalatu*.
2. **Zuzenean:** F-Droid ez baduzu oraindik, deskargatu APKa NewPipe-ren webgunetik eta gaitu *"Ezezagunen iturrietako instalazioa"* zure nabigatzailearentzat Ezarpenetan.

Nola instalatu [iOS]

1. Ireki **App Store** zure iPhonean eta bilatu **"YouTube Unwatched"** bilaketa-barran.
2. Instalatu eta baieztatu Touch ID / Face ID bidez.
3. Ireki aplikazioa. Aukeratu ikusi nahi duzuna zuzenean bilaketa-barran.

New pipe

Youtube Unwatched

Spotify / YouTube Music → Metrolist [Android soilik]

Zer da?

Metrolist YouTube Music-en bezero libre eta irekia da Android-erako. Spotify-k bezala funtzionatzen du itxuraz, baina doakoa da eta iragarkirik gabe: entzuketa mugagabea, offline deskargak eta letra sinkronizatuak eskaintzen ditu, besteak beste.

> **iOS-erako oharra:** Gaur egun ez dago Metrolist-en pareko aplikazio libre eta ireki ofizialik iOS-erako. iPhone erabiltzaileek **Spotify** bertsio mugatua (doakoa) edo **Apple Music** (ordainpekoa) erabil dezakete.

Nola instalatu [Android]

1. **F-Droid bidez (gomendatua):** F-Droid instalatuta baduzu (ikus lehen orrialdea), bilatu **"Metrolist"** eta sakatu *Instalatu*.
2. **GitHub bidez:** F-Droid-en aurkitu ezean, joan GitHub biltegira eta deskargatu azken bertsioko APKa ("Releases" atalean).
3. APKa deskargatu ondoren, ireki fitxategia telefonoan eta baieztatu instalazioa.
4. Ireki aplikazioa. Konturik gabe ere erabil daiteke, baina YouTubeko kontuarekin saioa eginez gero zerrendak eta gogokoak sinkronizatuko dira automatikoki.

Metrolist

Chrome / Brave → Helium Browser

Zer da?

Helium Chromium-en oinarritutako nabigatzaile libre eta irekia da, Windows, macOS eta Linux-erako. Chromium deituriko proiektu batetik abiatuta eraiki dute, Google-ren menpekotasunak kenduz. Chrome bezalakoa da, baina ez ditu zure datuak biltzen, webguneetako iragarkiak blokeatzen ditu eta oso arina da.

Nola instalatu

Windows eta macOS-en:

1. Joan Helium-en webgunera eta sakatu **"Download"**, hautatu zure sistema eragilea.
2. **Windows:** Deskargatu `.exe` instalatzailea eta exekutatu.
   macOS: Deskargatu `.dmg` fitxategia, ireki eta arrastatu *Applications* karpetara.
3. Lehen aldiz abiaraztean, konfigurazio laguntzailea agertuko da: hautatu bilaketa-motorra eta inportatu Chrome-ko datuak nahi izanez gero (markatu, gehigarriak).

Iragarkiak kendu → uBlock Origin

Zer da?

uBlock Origin nabigatzaileentzako gehigarri libre eta irekia da. Iragarki, jarraipenerazle, malware-webgune eta popup guztiak blokeatzen ditu. Memoria gutxi erabiltzen du eta oso eraginkorra da.

> **Kontuz!** Gaur egun bi bertsio daude izen antzekoekin: **uBlock Origin** (originala, gomendatua) eta **uBlock Origin Lite** (bertsio murriztua, ez hain eraginkorra). Beti instalatu **uBlock Origin** originala.

Firefox / Chrome

1. Ireki nabigatzailea eta joan `Web Store` gunera.
2. Bilatu **"uBlock Origin"** eta sakatu *"gehitu"*.
3. Baieztatu baimena leiho gainerakorrean. Prest!

Pelikula eta serieak → Stremio

Zer da?

Stremio streaming-plataforma bat da bideoak (filmak, serieak, zuzenekoak, podcastak) leku bakarrean ikusteko.

Android-en [Android]

1. Joan stremio.com gunera edo bilatu **"Stremio"** Google Play Store-n.
2. Instalatu eta ireki aplikazioa.
3. Sortu kontu bat edo hasi saioa email batekin. Doakoa da.
4. Instalatu **ThePirateBay+** *Gehigarrien Denda* atalean.

iPhone / iPad-en [iOS]

1. Ireki **App Store** eta bilatu **"Stremio"**.
2. Sakatu *Lortu* (Get) eta baieztatu Touch ID / Face ID bidez.
3. Ireki aplikazioa, sortu kontu bat edo hasi saioa email batekin. Doakoa da.
4. Instalatu **ThePirateBay+** *Gehigarrien Denda* atalean.

Ordenagailuan

1. Joan stremio.com/downloads gunera.
2. Hautatu zure sistema eragilea eta deskargatu.
3. Instalatu eta abiarazi. Saioa hasi zure kontuarekin.
4. Instalatu **ThePirateBay+** *Gehigarrien Denda* atalean.

stremio

Liburuak → Anna's Archive

Zer da?

Anna's Archive doako meta-bilatzaile bat da, liburutegi digital ezberdinetan (Sci-Hub, LibGen, Z-Library eta abarretan) aldi berean bilatzen duena. Bere bilduman, milioi bat liburu baino gehiago, artikulu zientifikoak, komikiak eta aldizkariak aurkitu daitezke. Ez du erregistrorik eskatzen, iragarkirik ez du erakusten eta PDF, EPUB eta ePaper formatuetan deskargatu daiteke edozein lan.

Domeinua aldatu egiten da tarteka. Gunea atzitu ezin baduzu, bilatu Wikipedian https://en.wikipedia.org/wiki/Anna's_Archive

Nola erabili

1. Joan annas-archive.org gunera (edo gorago aipatutako Wikipediako ispilura).
2. Bilatu nahi duzun liburua, egilea, ISBN zenbakia edo artikuluaren izenburua bilaketa-barran.
3. Emaitzen zerrendan hautatu nahi duzun fitxategia. Formatua eta hizkuntza ikusi daitezke zerrenda berean.
4. Sakatu **"Fast downloads"** edo **"Slow downloads"** ataleko esteka bat.
5. Deskargatu ondoren, EPUB fitxategiak irakurtzeko **KOReader [Android]** (F-Droid-en eskuragarri) edo **Books** aplikazio natiboarekin **[iOS]**, eta ordenagailurako **Calibre** (calibre-ebook.com) erabiltzea gomendatzen da.

annas-archive.org

Laburpena

App originala	Alternatiba	Plataforma
Google Play	F-Droid	Android
YouTube	NewPipe	Android
YouTube	YouTube Unwatched	iOS
Spotify / Youtube Music	Metrolist	Android
Chrome / Brave	Helium	Win/Mac/Linux
Iragarkiak kendu	uBlock Origin	Nabig.
Pelikula eta serieak	Stremio	Android/iOS/Guz.
Liburuak	Anna's Archive	Web

Zortzi tresna hauekin, zure eguneroko erabilera nagusiak estaltzen dituzu: bideo-plataforma (Android eta iOS), musika, nabigatzailea, streaminga eta liburuak -- guztiak iragarkirik gabe, zure datuen kontrola zure eskuetan, eta doan.

Software Libre Taldea

Software Libre Taldea software askea eta kode irekia sustatzen diharduen talde bat da. Software askea zabaltzen lagun dezakezu fanzine hau kopiatuz, inprimatuz eta lagunei emanez.

Jarraitu, harremanetan jarri edo gehiago jakin nahi baduzu:

Webgunea

Mastodon